

I E L T E A T R E

Music-Hall Jean-Jacques Bernard

La companyia de revistes Velasco

La companyia Velasco, que actuava a l'Olympia, ha plegat veles. Ha fet una temporada fluixa, i se n'ha anat abans d'hora, sense pena ni glòria. Tant *La orgia dorada* com *Las maravillosas*, que són les dues revistes que ha presentat, han passat gairebé desapercebudes.

No ha volgut comprendre Velasco que el music-hall és renovació constant. I aquesta, i no altra, ha estat la causa del seu fracàs. Els seus espectacles obceixen, encara, a una concepció antiga. No s'ha mogut d'*El país de las Hadas*. Hem trobat en *La orgia dorada*, per exemple, els mateixos tipus de dispendiosa barata que fa vint anys conduïen el diu-guem-ne argument de les obres de Perrin i Palacios. Les evolucions, desmaiades, sense alegria, ens han recordat els segons actes de les operetes deixades de recó; res en elles, de fantasia, de modernitat. Els trajes, de vegades luxosos, són d'un gust enfargat, de coberta de «Harpers Bazar», desterrat del music-hall, per fortuna, pel malaguanyat Gesmar, ahir, i pel magnífic Paul Collin, avui.

En Fontanals, decorador de talent, al qual no recorren els nostres empresaris com deuen, ha donat a les revistes Velasco l'única nota elogiable de la presentació. Aquell poblet català de la costa, de *La orgia dorada*, val per tots els quadros dels dos espectacles.

Dels artistes, poca cosa a dir. Una dona de temperament: Maria Caballé. Dues belles excessivament decoratives: les germanes Cortesines. Una triple picant que s'està fent malbé: Amparo Miguel Angel. I una ballarina de molta agilitat, però precipitada i interpretant sempre la dansa salvatge: Liana Gracián.

Un tema a comentar i discutir

En atansar-se l'Exposició, alguns periòdics geguen perquè es faci teatre clàssic espanyol. Que se'n faci, a bona hora! Però ens sorprèn de debò que, segons sembla, hagi d'ésser precisament amb motiu de l'Exposició. Per què? Perquè els estrangers que hi acudim, si hi van, se'n tornin en dejú? Trobaríem més lògic, per exemple, que es demanés a l'empresari del Liceu, subvencionat per l'Ajuntament i la Diputació, un cicle d'òpera amb una representació digna del nostre primer teatre. Si un estranger veu com baixa una ferma per a posar al descobert la ciutat invisible de Kitege, igual que si es tractés de l'aparició del dimoni en *Els Pastorets*, o es fixa, en *Una nit de maig*, amb aquelles fades amb camisa de dormir, esclafirà de riure. Trobaríem també molt lògic que es reclamés un music-hall. Una gran capital com Barcelona, de cara a Europa i amb fums internacionals, aguditzats ara amb l'Exposició, no té un music-hall, no té un públic de music-hall.

El music-hall admet i resumeix tots els espectacles, i ofereix, per a les arts escèniques, les màximes possibilitats. Els més reputats «metteurs en scène» se'n serveixen. Tots els gèneres teatrals, des del melodrama (*Broadway*) a l'òpera (*Jonny conduïx el ball*), passant per la comèdia (*Burlesque*) i fins per l'opereta vienesa (*L'Orloff*), li corren darrera i li lleven les fórmules. Per què no concedir-li a casa nostra la importància deguda? Per què no veure de crear, de bell nou, aquella atmosfera que, anys enrera, havien format les jongleries de Rebla a l'antic Soriano, les cançons de la Damia i les picardies de l'Apachinette a l'Alcàzar Espanyol, la gràcilitat de la Nitta-Jo i el nirvi de la Bienvenida a la Bona Sombra, les facècies de Pippo i Seiffert a la pista del Tivoli, les acrobàcies dels Andreu-Rivels a la de Novetats i les criaturades de l'admirable Baby a la del Còmic, els cuplets de Raquel Meller a l'Arnau, els de Mayol i els desgavells dels Jerry's al Principal Palace i el somriure de la malaurada Jenny Golder a l'Eldorado?

Heus ací un tema a comentar i discutir.

JOAN TOMAS

En Ruyra i els comedians

Quan En Ruyra va estrenar *La bona nova* al teatre Novetats, no havia vist mai cap teatre entre bastidors i amb prou feines, home senzill i reclus, des de la sala.

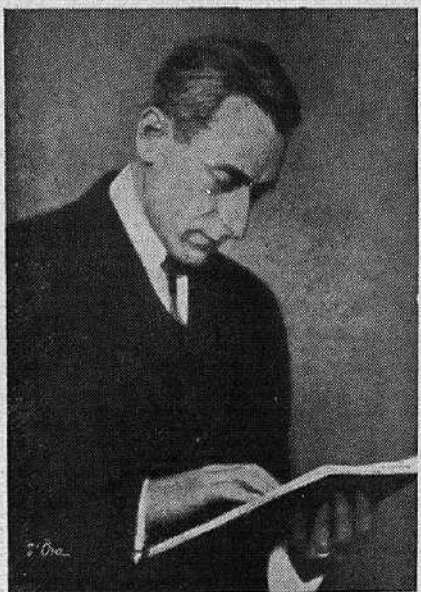
Així és que la seva coneixença amb la gent del teatre devia ésser-li una revelació. No sabem quin concepte en tenia abans; però el fet és que observava amb admiració que els actors es produïen correctament i que es mantenien en forma honesta per l'escenari. Finalment, quan els va veure assajant tardà i vespre i a més fent tres i sis hores de funció, i, havent encara d'estudiar-se els papers a casa, no sortia de la seva sorpresa; i, content, estrany i compassiu, ara, va exclamar a l'últim:

— Quina vida més arrastrada!

El dramaturg francès Jean-Jacques Bernard, fill de l'il·lustre Tristan Bernard, serà demà hoste de Barcelona. Ve per a assistir, a Novetats, a l'estrena de la versió catalana de la seva obra *Le feu qui reprend mal* i donar, abans, una conferència sobre el seu teatre.

Dels joves autors revelats a França en aquests deu darrers anys, Jean-Jacques Bernard, amb Marcel Achard, Paul Raynal, Denys Amiel, Gabriel Marcel, Jacques Natanson, Marcel Pagnol, Steve Passeur, Marcel Espiau i algun altre, figura en primera línia. És un dels valors més positius. És dels que s'han llançat a l'escena amb més personalitat i potser el qui ha originat més comentaris.

Jean-Jacques Bernard ha estat el propulsor de l'anomenat teatre del silenci.

JEAN-JACQUES BERNARD

Quan, el mes de maig de 1922, va estrenar el seu drama *Martine*, considerat com la seva obra millor, va publicar unes paraules preliminars explicant les seves teories. «El teatre — digué — és, abans que tot, l'art de l'expressió; els sentiments més profunds deuen revelar-se menys per les repèlques mateixes que pel xoc de les repèlques. Sota el diàleg sentit hi ha com un diàleg subjacent, que es tracta de fer sensible. Un sentiment que es comenta perd intensitat. La lògica del teatre no admet els sentiments que la situació no imposa. I si la situació els imposa, no hi ha necessitat d'expressar-los.»

A aquestes teories, renyides amb el «bavardage» i el realisme de les produccions dramàtiques franceses de l'avant-guerra, responen, de ple, les obres de Jean-Jacques Bernard. És un teatre de síntesi i de suggestió. La sobrietat és la seva característica. L'acció, si pot parlar-se d'acció, es desenrotlla en les ànimes. El drama és sempre íntim.

ENTREACTES

Parlem de conquestes

Jaume i Enric Borràs, com és natural, tractant-se de dues eminències de l'escena, són i han estat l'objecte dels tendres desitjos de moltes dames i damiselles. També és natural que n'estiguin cofois. Tots vosaltres n'estaríeu.

Però perquè veieu amb quanta modestia es prenen aquests èxits, relatarem una conversa que un amic íntim d'En Jaume tingué amb ell, abans de la seva anada a Amèrica.

— Jaume — li va dir —, qui ha fet més conquestes, tu o el teu germà?

I l'al·ludit va respondre:

— Ja veuràs, dintre de la Península estem tants a tants; però l'Enriquet ha fet les Amèriques.

Ara nosaltres ja sabem per què En Jaume fa les Amèriques. Per a fer la pau.

Paraules del senyor Rigol

En la nostra vida teatral es passeja un home que passarà a la posteritat com a amic d'En Borràs, com a marmanyera transcendental, com a home-canó, com a ex-barbó i per un retrat vestit de bisbe que fa molt d'efecte. Hem anomenat don Claudi Rigol, persona simpàtica, milionària i cordial que fa de l'amistat un culte i que quan parla crida com un aparell de ràdio amb bocina.

El senyor Rigol, a més a més de tot això, és comerciant i l'altre dia parlant amb un client d'ell, de no sabem qui, deia:

— És una dona que té furor interino...

En *Le feu qui reprend mal*, obra que data de 1921, Jean-Jacques Bernard presenta un cas de gelosia. En tornar dels camps de batalla, el protagonista s'assabenta que un oficial americà s'ha allotjat a casa seva, i el dubte de si haurà estat l'amant de la seva esposa el tortura constantment, contra el seu voler. La lluita interna que ha de sostenir és terrible. Una força subconscient, difícil de vèncer, juga en aquesta obra un paper importantíssim, essencial, com en totes les altres. Jean-Jacques Bernard l'utilitza per creure que és, en el teatre, l'element de renovació més segur i més curiós, com un «nou i poderós instrument de treball».

La intervenció del subconscient ha fet que en parlar de Jean-Jacques Bernard tothom recordi de seguida Maeterlinck. La mateixa empresa del teatre Novetats s'ha afanyat, en una gasetilla de comptaduria, a indicar l'exemple de l'autor d'*Interior*. Evidentment, en tractar-se de la valor dramàtica dels sentiments inexpressats el nom de Maeterlinck ve als llavis. Però Silvio d'Amico, a qui es deu un dels estudis més justos que s'hagin escrit sobre Jean-Jacques Bernard, té raó quan observa que les arrels d'aquest arrenquen més aviat de Txècov. «En Maeterlinck — diu Silvio d'Amico — la influència fatal de les forces hostils, invisibles i misterioses, sota les quals obren els seus herois, no es revela pas als personatges, sinó que pesa en llurs silencis, en les pauses entre llurs repèlques; i que hi ha, en substància, és esperitisme; les famoses forces ocultes esdevenen materialitzades.»

Le feu qui reprend mal fou l'obra amb la qual Jean-Jacques Bernard consagrà el seu nom. Dues comèdies en un acte, *Le voyage à deux* i *La joie du sacrifice*, estrenades abans de la guerra, havien passat gairebé desapercebudes. Una altra en tres actes, *La maison éphémère*, representada en 1919, cridà ja l'atenció de la crítica per la seva emoció i senzillesa; s'estudiava en ella la dolor d'un home a qui tothom assenyala com a traïdor perquè, per atzar, la seva casa era l'única del poble que s'havia salvat del bombardeig alemany. *Martine*, drama de l'amor callat, consolidà definitivament, dos anys després de *Le feu qui reprend mal*, la glòria del seu autor. Posteriorment, dos altres drames d'amor inexpressat, *Le printemps des autres* i *L'invitation au voyage*, que daten de 1924, i *L'âme en peine* (1926), *Denise Marete* (1927) i *Le Roi de Malouise* (1928), han completat el bagatge de Jean-Jacques Bernard.

Les obres de Jean-Jacques Bernard són, de vegades, a més de massa rígides, excessivament sobries, al punt que arran de l'estrena de *Martine*, pogué manifestar el crític Lucien Dubech, que semblaven obeir a «una concepció del clàssic per empobriments». Però sedueixen sempre per llur simplicitat; per llur claredat, tan francesa; perquè són traçades amb honradesa; per llur sinceritat; per llurs delicadeses, i sobretot, perquè són humanes, sense cap artifice.

W.

EL RASTRE DE JUDIT

El pas de Judit per l'escenari de Novetats, amb tot i que ha estat més fugaç del que podíem esperar donada la fama d'aquesta matrona bíblica, ha tingut algunes conseqüències, no pas del tot insignificants.

De moment se sap que la delicada Maria Bonshoms, sòcia del musculós prosista comarcal Civera i Sormaní, encara està registrada de la versió que Josep Maria de Sagarra s'ha permès de fer de la virtuosa escapadora d'Holofernes. També ha estat sensible a la única pacificació del feroç general assiri. No li perdona d'haver-lo afaitat en vers blanc. El destí de tots els Holofernes escènics és de perdre el cap, però perdre'l amb aquella dispendiosa de blues és una irreverència greu. — Talment — deia la distingida catequitzadora — sembla que digui a la impudica betuliana: «Remena i escapa'm!»

Sabem que ha promès un any d'hàbit de la Cinta en desgreuge i que ha tingut una entrevista llarga amb el crític del *Breviari*. Aquest esperit selecte també se la va pendre molt malament aquella facècia sagarriana. Diu que ha explorat l'obra amb detenció n'ha extret totes les frases pestilents, les paraules excrementàries, les figures fecalitzants. Prepara un *Breviari* que no s'hi podrà tenir cara d'una hora lluny. Per a edificació dels seus lectors servirà en un plat a part totes les llorideries que ha seleccionat, amb una secció especial dedicada als innombrables ventres que s'hi arboren, i els flagel·larà d'un a un amb els melics corresponents. Serà un treball de ventrologia molt documentat. A les dents i genives que enferogeixen l'obra també hi consagrarà un paràgraf en el qual parlarà dels ventres que s'arruguen en sentir parlar tant de dents i de genives i a les dents que cruixen en veure circular tants de ventres per l'escena.

Algú va observar un altre fenomen curiós: l'endemà de l'estrena havien desaparegut totes les Bíbbles ventureres que hi havia disponibles als Encants. Algun mal intencionat sospitava que havien anat a parar a mans de la crítica, i fins es deia, amb reserva, naturalment, que En Bernat i Duran n'havia adquirit dos exemplars de la mateixa edició en dues parades distintes, perquè és home que vol saber on posa els peus. En qüestió de plagis, per històrics que siguin, ni li dol documentar-se.

És evident que En Sagarra, amb la seva interpretació judítica, ha contribuït a fomentar la curiositat bíblica. Algú haurà d'estar-li agraït. És admirable com es troben les persones.

El Teatre Català al Paral·lel

Cal que En Santpere no s'adormi

La companyia catalana del teatre Espanyol ha tingut, durant els molts anys que porta d'actuació, un gran nombre de contratemps. Cap d'ells fou important, i En Santpere se sortí bé de tots. Ara, però, el de la formació Casals-Bruguera al Talia és seriós de debò, i si no de moment, pot més tard, no massa tard, girar la troca. Orbs són els interessats si no se n'adonen.

Confessem que sentim per a l'agrupació d'En Santpere veritable simpatia. Per aquesta raó ens hem alegrat, malgrat sembli una paradoxa, del trasbals que està passant; posarà remei, segurament, a un estat de coses que no havia de durar ja més. Un teatre que al seu caràcter popular sabé ajuntar, en temps del malaguanyat Alexandre Soler, un «cachet» de bon gust que el feia doble-

ASSUMPCIÓ CASALS

ment agradable, s'havia convertit en el casal de la grolleria més desenfrenada. La distinció d'abans es transformà en abjecció; l'elegància, en xavacaneria. Adhuc quan en lloc d'un vodevil es representava una comèdia o un sainet d'un Amichatis o d'un Roure, la vulgaritat inundava l'escenari. No és d'estranyar que el soroll de les bocines dels autos que esperaven al carrer de l'Abat Zafont, s'hagués transformat en el que fan les escolloles de cacauets en ésser trepitjades!

El públic de l'Espanyol ha omplert el teatre cent nits seguides quan s'ha representat allí, amb certa dignitat, *La Marieta de l'ull viu*. Quan ha figurat al cartell una obra com *Vostè serà meua*, també l'ha rebut amb afecte. I, no obstant, ha dominat en aquell escenari la procacitat. Si no ha estat groller l'autor, ho han estat els còmics. Si les paraules de l'obra han estat correctes, els gestos i les «morceilles» d'aquests han fet enrogir.

L'haver instal·lat l'Assumpció Casals, transfuga de l'Espanyol, botiga al davant, amb elements tan volguts pel Paral·lel com la deliciosa Visita López i la característica Dolors Pla, i amb el propòsit de muntar i representar les obres amb el respecte que el públic mereix sempre, farà obrir els ulls a En Santpere i la seva gent. Creiem que no tan sols es preocuparan a l'Espanyol de fer les comèdies o vodevils com és de llei, sinó que podrem esperar, demés, que completin degudament el quadro d'artistes. Ni es compren que una companyia com aquella estigui orla, des de la mort d'En Ricard Martínez, de galant còmic, ni és admissible que tot d'una es vegi la senyora Hernández amb cor per a interpretar *La boda*.

Un teatre català popular al Paral·lel té vida. Recordi's, a part el cas esmentat de *La Marieta de l'ull viu*, el de la companyia Vila-Davi amb *La dona verge*. La frivolitat, en aqueix teatre, hi trobaria també cabuda. És necessària, només, que ni els autors, ni, especialment, els artistes, el confoinguin amb el Bataclan. El prestigi enorme d'En Santpere el salvarà, potser, aquesta vegada, del naufragi. Però cal que no s'hi adormi.

Ll. D.

Un començament poc afortunat

Quan era moda usar un català estrafolari amb pretensions literàries, va estrenar-se, no recordem a quin teatre, una obra que no va passar de la primera paraula. I això que no podia ser més curta.

La cosa va anar així: S'alçava el teló i es veia un campament romà. Dos sentinelles vestits com els armats de la Passió es passejaven. De sobte l'un para l'orella i diu a l'altre:

— Ous? (i).

L'obra no va tirar ja endavant.

Els amics d'Ignasi Iglésies

Els amics d'Ignasi Iglésies tenen En Vil·laró per capità. Es reuneixen a la seva botiga de paraigües.

Algú ha dit:

— Fóra més indicat, tractant-se d'afavorir la indústria de paraigües, que es diguessin amics de l'Adrià Gual.

Stradivàrius

Mesos enrera va córrer la notícia que un mig drapaire posseïa manuscrits de Stradivàrius, en els quals aquest explicava el secret de fabricació dels seus famosos violins. Els diaris de tot arreu en van parlar; els de Barcelona també, i sobretot un que, tractant-se d'Itàlia, aboca cruciació, història, arqueologia, etc., etc., pel broc gros.

Llegim que els tribunals lombards han decidit que els manuscrits de Stradivàrius són tan falsos com molts violins que passen per haver sortit del taller del famós cremone, amb la diferència que amb aquells no ha estat enredada gent, com amb aquests.

(i) Del verb oír: només s'usa en la frase «Oír missa».

LA MÚSICA

OBRES NOVES

"Psalmus Hungaricus"

Jo, lector, tinc una prevenció instintiva per tota música que ens vingui de més enllà de Viena, de més amunt de Berlín, de passat l'Atlàntic, o de més avall del Mediterrani.

Un títol rebuscat o emfàtic, literari o de poesia d'aficionat, posat davant d'unes pàgines de solfa, m'escama de la música i de l'autor. Igualment o pitjor, si el títol és en llatí; ni que sigui el d'*Oedipus Rex*.

Si a l'obra hi ha text, i el text és del segle xv o xvi, o d'abans, o de poc després, ja quasi bé estaré segur que la música que n'haurà nascut serà o raquítica o monstrosa, perquè les paraules erres i l'especial duresa de la construcció antiga no poden correspondre's amb l'expressió, humana, carnal i viva de la música d'avui i del pròxim ahir.

I si ens proclamen, amb lloa pomposa i colorida, que una música és el cant profund i contristat d'una llunyania i estranya nacionalitat; i que les seves melodies tenen tota la saba i el perfum de les cançons populars d'un poble que plora; o són les mateixes cançons, amb els seus intervals extravagants i les seves cadències que no tenen sentit, portades a l'orquestra amb harmonies arbitràries i acords que en diuen moderns; llavors, ja sense vacilació, formularem el nostre judici, que es tracta d'una obra que en el sentit musical més pur, més recte i transcendent, no pot interessar-nos massa, ni podrem unir-la a la cadena, sense branques, ni caps perduts, de les obres de música bona.

L'Orquestra Pau Casals, en el tercer concert de la corrent temporada de primavera, ens ha fet conèixer el *Psalmus Hungaricus* de Zoltan Kodaly. Aquesta obra té tots els estigmes que acabem de determinar: el seu autor és hongarès; el títol és llatí; el text és una parafrasi hongaresa d'un psalm de la Bíblia, per un pare predicador del segle xvi; la música té aire entre nacional i litúrgic.

Conèixem a penes les produccions d'aquest compositor, però no podem formar, estèticament, massa elevat criteri d'un artista que pot dedicar-se des de l'any 1905, amb pertinacitat entusiasta, a la recerca, per tota Hongria, fins els llocs més apartats, com un botànic, de cançons populars, de les quals n'ha reunit ja un herbari de 3.500. Tampoc pot ésser un home d'idees estètiques molt personals, ni de tècnica molt avançada, si des de l'any 1907 és professor de teoria i composició a la Reial Acadèmia de Música de Budapest: ni ell hauria resistit jou i traves per tant de temps, ni una casa seriosa i conservadora, com són els conservatoris oficials, hauria suportat ni autoritzat en el seu clos les inevitables manifestacions d'un creador audaç i vident.

De la música, en si, d'aquesta obra, en podem parlar poc, perquè una sola audició no permet fixar, en arguments concrets, un judici. La impressió és la d'aquelles obres musicals que durant tot el seu transcurs — ben llarg — ens fa esperar el moment que no acaba de venir mai; el suprem moment de satisfacció, on convergeix tota l'acció i el camí anterior, i d'on es deriva la continuació fins a la fi.

Semblen aquestes obres un aeroplà que fa tots els preparatius; arrenca el motor amb estrèpit, i roda l'hèlix amb un vent que tot s'ho enduu; però l'ocell camina i camina per la pista sense arribar a desenganxar-se de terra.

Varem sentir-hi un tenor que amb notes agudes i passatges difícils es queixava de penes que no poden comoure'ns, i un chor que li contestava en la mateixa tessitura. Duen que representa un poble que es planya. No pu suportar els pobles que ploren. Solen fer-ho les petites nacionalitats. Nosaltres també ho fem; i encara ara, així que podem, ens posem a cantar *L'Emigrant*. No està gens bé, ni serem res mentre no dessem les llàgrimes. L'home digne no plora.

JAUME PAHISSA

ORQUESTRA PAU CASALS

Sis Concerts de Primavera

Cinquè Concert: Demà divendres, 3 de maig, amb la cooperació de les eminents violonistes

JELLY D'ARANYI i ADILA FACHIRI

Últim concert: dimecres, 8 de maig

CONCERT EXTRAORDINARI

Dijous, dia 9, diada de l'Ascensió

Trío Coriol-Tribaud-Casa's i Orquestra Pau Casals

Teatre Català Novedades

Gran Companyia Catalana

Direcció: C. CAPDEVILA

Avui tarda, Espectacles per a Infants:

Ul ima de Les Aventures d'En Massagran

Quatre actes de gran broma d'En Folch i Torres.

Nit, Tortúlla Catalanista:

Les llàgrimes d'Angelina

I Déu hi fa més que nosaltres

Demà, divendres, Vetiada selecta, Causier

per l'illustre dramaturg Jean-Jacques Bernard

l'estrena de la seva comèdia

El foc que es revifa malament

(Le feu qui reprend mal)

traduïda per J. Pous i Pagès.

ES DESPATXA A COMPTADURIA

TEATRE CATALÀ ROMEA

COMPANYIA VILA-DAVI

Primera actriu: M. VILA

Primers actors: DAVÍ i NOLLA

Avui dijous, tarda a les cinc, TEATRE D'INFANTS: Una vegada era un rei... i el gran èxit

El Jardí Meravellós

Nit a les deu, i totes les nits

El Procés de Mary Dugan

TRIOMF DE TOTA LA COMPANYIA

ES O NO ES
CULPABLE

CINEMA I DISCOS

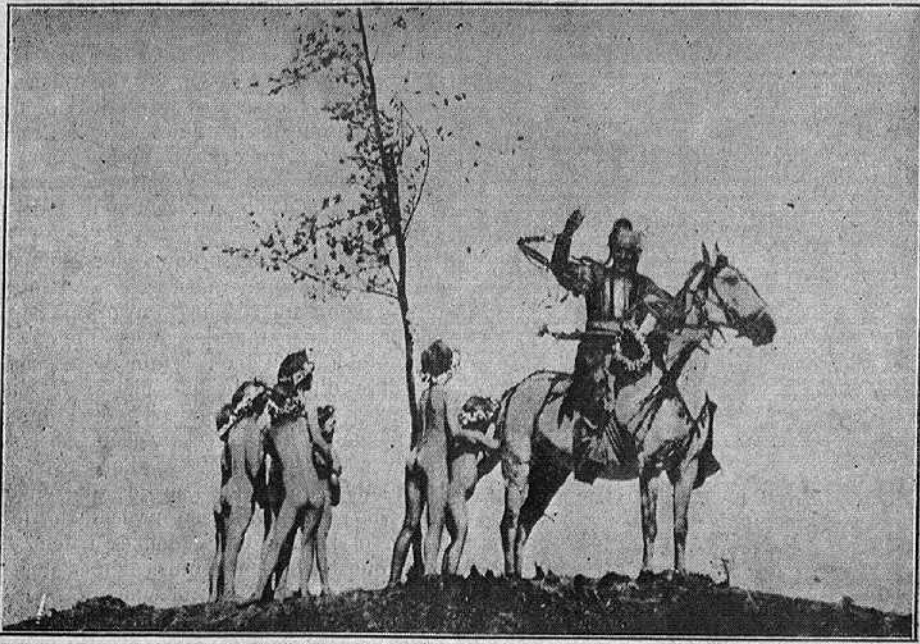
El cinema alemany

El cinema alemany no és solament integrat per aquelles pel·lícules que vénen d'Alemanya. Pel·lícules com *Albada*, *El primer estudiant* i altres són ben representatives del geni alemany en el cinema, malgrat la seva procedència americana. Però nosaltres aquí no pretenem sinó fer com un inventari de la situació actual de la producció alemanya, o més exactament a Alemanya.

Enfront de la concurrència americana, els alemanys treballen de ferm. És una lluita desigual perquè el diner atrau cap a Amè-

protxable coexisteix amb una absència d'humanitat, de sentiment no menys desoladora. Per què Fritz Lang no ens dona quelcom realment d'ell, una obra de sinceritat, lluny d'aquesta preocupació d'èpater que tan poc parla a favor del seu bon gust? El record d'algunes escenes d'*Els Nibelungs* és encara ben present en nosaltres per a creure que podem esperar molt, moltíssim de Fritz Lang.

Citem finalment *El cant del presoner* — el qual creiem s'estrenarà a Barcelona amb

Una escena de «Els Nibelungs»

rica els millors valors germànics. Però si la present temporada la Ufa, en la presentació del seu material, sembla haver sofert una lleugera decadència, podem assegurar una pròxima temporada brillant, a jutjar pels elements i assumptes que integren les properes presentacions i els judicis favorables que elles han suscitat entre els crítics lliures de l'estranger.

El retorn a Alemanya, després de la seva llarga estada a Hollywood, d'Eric Pommer, explica en part aquesta recrudescència d'activitat als estudis de la Ufa. Tant de bo hagi estat fructuosa en experiències aquesta estada a Amèrica del cèlebre productor alemany!

Sota la direcció d'Eric Pommer, Hans Schwarz ha realitzat *Rapsòdia hongaresa*, i Joe May *Asfalt*. Els assumptes d'ambdues pel·lícules es troben presentar algunes analogies, car tant en una com en l'altra hi ha una noia que es guanya l'amor del que estima a còpia d'abnegació i sacrifici, però aquests assumptes no són sinó pretext per a presentar dos mons diferents, més ben dit, antagonics, tal com ja els títols per si sols indiquen.

En *Rapsòdia hongaresa*, Schwarz pretén donar-nos, en una sèrie de quadros naturals característics, una visió del país que coneixem a través dels seus valors, de la música de Liszt i Schubert. Ambient camperol ple d'evocacions romàntiques a la John Strauss, vestits pintorescos dels paisans, trajes llampanats de militars tendres i apassionats.

En *Asfalt*, al contrari, és la ciutat amb tota la seva trepidació frenètica, amb la seva circulació incessant de la multitud que Joe May ha volgut mostrar-nos. Malaureadament la història, almenys a la lectura, és deplorable de convencionalisme i banalitat.

Hans Schwarz ha realitzat també *Les falsedats de Nina Petrovna*. L'acció de la qual es desenvolupa en la Rússia d'abans de la guerra. En aquest film reveurem Brigitte Helm, l'inolvidable intèrpret de *Metropolis*, una de les descobertes més sorprenents que devem a Fritz Lang. Brigitte Helm triomfa actualment a París amb la tasca que realitza en el film de Marcel L'Herbier: *El diner*.

Quant a Fritz Lang ja sap tothom com es troba ara en plena febre productora amb el seu nou film *Una dona a la Lluna*. L'assumpte, les fotos que tenim a la mà, junt amb el que hem pogut llegir sobre la qüestió, ens indiquen bé prou que Fritz Lang continua en el mateix sentit iniciat en les seves anteriors produccions: *Metropolis* i *Spione*, obres aquestes on una tècnica irre-

el títol *El retorn a la llar* —, que Joe May ha realitzat amb el gran actor suec Lars Hanson. Es tracta d'un presoner que parla tant i tant de la seva dona i a un gran amic seu, company de captiveri, que aquest n'esdevé com amorós. Un dia intenten fer-se escapolir, però mentre el company pot assolir-ho, el marit és encalcat. Passa el temps i el de sempre, o almenys aquella història que el cinema ha explotat tant, tothom dona per mort el marit, l'amic es promet a la dona i després, naturalment, arriba el marit i ja està el conflicte plantejat. Com que aquesta història l'hem vista ja tantes vegades, hom no pot menys d'irritar-se i preguntar-se: ¿per què aquests vius que tot-

GERDA MADRUS, una de les dones més fotogèniques del cinema alemany

hom té per morts no escriuen mai a la família? Però deixant de banda la història, diguem que la premsa ha estat unànime en el seu chor d'elogis. Segons diuen, es tracta, des dels punts de vista de tècnica i d'interpretació, d'una de les joies del cinema alemany.

JOSEP PALAU

BUSTER KEATON DISCOS

Tan sols amb un capell pla, a penes posat damunt la seva testa, abasta el sentit de l'equilibri i precisa la seva posició en l'univers.

Els seus ulls animen el postulat d'Euclides. A llur paral·lisme l'espai no pot sinó conformar-se.

Tal en la pantalla; tal en la vida.

Polític, malgrat tot i tots, malgrat ell mateix, arribat a l'última etapa de l'aristocràticisme, al pinacle de la nostra civilització, el seu destí és confon amb el del món.

Voluntari observador de la llei del mínim esforç, és no posant-los que soluciona els problemes. Una vegada per a sempre ha reemplaçat els reflexos amb moviments exactes de rellotgeria i no té capritxos sinó els de les màquines.

Passa una dona: la salut encara que estigués arrapat amb les dues mans a la barana d'un pont, o un riu l'emportés en el seu torrent. En els boscos plens d'òssos, en el desert sota el simon, es vesteix per a menjar.

Per no comparar, no veu el perill i... l'evita.

En l'oblit de l'acte anterior, despreocupat del que vindrà, més que adaptar-se a l'acte present, l'adopta.

Element entre els elements, cosa entre les coses, sols la xamba el distingeix del que l'envolta, li dona una humanitat.

Un objecte l'atrau; els seus esforços són vans; aleshores, no descoratjat, sinó admetent la decisió de la sort, abandona la partida.

Atenció: el gest del renunciament a la mercè d'un feliç esdeveniment és el gest que realitza. Buster Keaton, sense pensar-s'hi, accepta aquesta solució: és un cínic.

Buster Keaton és un Julien Sorel que s'ignora. Un *arribista* qui res no desitja. L'herald de la força adquirida.

Demés, i per això l'estimo sobretot, ell sap córrer el risc d'ésser verdader.

Admesa la seva silueta, les seves aventures són plausibles; els esdeveniments que l'encalquen, possibles.

D'una excepció en fa regla. Assoleix un gènere del qual ell fóra símbol. Si els déus es fessin encara homes, potser ell seria déu...

Cínic he dit, automata i símbol. ¿Com explicar aleshores l'emoció oculta, impalpable, i no obstant present arreu dels seus films?

Es en això, segons jo, que Buster Keaton filosòf — tant si vol com si no vol — assoleix, sense dubte, la genialitat.

Suprimint les afectivitats del seu personatge, no per això li suprimeix les seves menes.

Anuïa no les causes, sinó els efectes. Mil·lor encara, aquelles, isolant-les, les exalta.

Amor, Dolor, Joia o Pietat; *rappor*ts convencionals de l'home i de l'instànt. Fórmula admesa, la qual subordina la qualitat de la

sensació, a la de qui l'experimenta i dels seus sentits.

Es així que l'oida explicaria el so, l'ull el color, el tacte la forma. Fórmula forta com un dogma. Es ella que l'esguard fix, el gest igual, Buster Keaton destrueix, desfà o escamoteja.

I en un món on el dolor, als ulls de l'espectador que es mou a la vella manera, existeix en si, com signe de les circumstàncies, en un món on l'amor és d'una evidència tal que s'imposa a l'heroïna, Buster Keaton

va i ve, espectador d'ell mateix i de la seva companya.

Podem dir i poden fer els seus enemics, que ell reeixirà sempre, ja que en la ignorància de l'odi i de les seves modalitats, Keaton adoptarà sempre una solució diferent de la prevista per ells i sobre la qual especulaven.

De la mateixa manera, d'una puntada de peu barroera aterrarà un atleta.

Home desprevingut, val ell, un a un, tots els homes i sobre cada un d'ells porta avantatge.

Aleshores — puix ens cal acabar — el vent, la pluja, la malaltia, els fenòmens naturals — les multituds (considerades des d'aquest punt de vista) s'hi immisceixen.

I és per això que un dia, precis, correcte fins a l'instànt suprem, de la mateixa manera que les cases s'esmicolen al seu pas, les pedres el persegueixen en el flanc d'una muntanya, com les vaques en tropell el segueixen pels carrers de la ciutat, com les promeses folles acuden a la seva crida, així un jorn, sense adonar-nos-en, sense un mot, sense un plor, Buster Keaton deixarà d'existir.

ANDRÉ CAYATTE

Les sessions de cinema MIRADOR

La primera sessió de cinema MIRADOR va constituir un veritable èxit. El Rialto, estava completament ple; i el públic va seguir amb gran interès tot el programa.

Lamentem no poder dedicar més espai a comentar aquesta primera sessió, perquè a causa del Primer de Maig hem avançat la confecció del setmanari.

En el número vinent, a més a més de comentar la sessió passada, publicarem un article d'Henri Chomette sobre el seu film *Cinc minuts de cinema pur* i les noves concepcions cinematogràfiques, i donarem alguns detalls de la pròxima sessió.

Ja ho sabeu...

— que Louise Brooks farà un film amb René Clair?

— que *El procés de Mary Dugan* ha estat transposat al cinema pel seu propi autor?

— que Norma Shearer n'és la protagonista?

— que Corinne Griffith canvia quaranta vegades de vestit en el seu proper film *La dona divina*?

— que Eisenstein anirà a Amèrica per fer-hi un film?

— que William S. Hart tornarà al cinema?

— que en un pròxim film, Janet Gaynor fa d'holandesa?

Estrena d'un film de René Clair

Desapercebut de tothom, o quasi de tothom, car no voldríem dogmatitzar, sense la més lleu al·lusió en la premsa diària, un film de René Clair acaba de passar per alguns cinemes de Barcelona. René Clair, autor d'*Entreacte* i *El poema de la Torre Eiffel* i avui una de les figures més importants del cinema francès. La primera de les pel·lícules és encara inèdita a la península i es considera com una de les manifestacions més originals de la cinematografia francesa. Potser algun dia en les nostres sessions el projectem. L'altre ha estat ja presentat al «Film Club», de Madrid.

L'obra que aquí s'ha estrenat: *La presa del vent*, és un film comercial, és a dir, amb mires a un èxit i per tant té poc a veure amb l'esperit amb què els que citàvem han estat concebuts, ja que aquells no persegueixen sinó una finalitat artística.

La presa del vent comporta un argument de misteri i d'intriga, propi, a desgrat de certs detalls puerils, per apassionar un públic; i ho aconsegueix a bastament. René Clair ha bastit amb aquesta història un film interessant, treballat amb amor i intel·ligència.

El que hem remarcat amb més interès són les imatges fetes des de l'avió, les quals palesen un virtuosisme de la matèria visual que demostra l'emoció que aquestes coses poden adquirir en el cinema i per contrast fan sentir tota la mediocritat de les escenes similars que hem vist en *Ales*. El film co-

mença magníficament amb l'exposició del motiu principal, i aquest motiu, que no és altre que el de l'aviació, dona a tot el film unitat i interès. Els mateixos procediments són emprats en les escenes finals de la persecució.

Lamentem aquest costum d'anunciar els films prescindint del nom de l'autor, que fa que la mercaderia presentada d'aquesta manera anònima desorienti el públic conscient, que no vol anar al cinema si no és amb garanties.

La presa del vent anuncia amb el nom de René Clair hauria atret l'atenció d'aquest públic cada cop més nombros a casa nostra.

M. M.

— En els pròxims números, col·laboració d'Henri Chomette, Man Ray i A. Martínez Ferry.

Tal com el concebem avui encara, el cinema no és més que un reflex de les altres arts. Ell ja és massa gran per no ésser més que un reflex: cal emancipar-lo d'aquests lligams i donar-li la seva autèntica personalitat.

Germaine DULAC.

VARON DANDY CREMA D'AFAITAR

Es ràpida i li permet sortir ben afeitada cada dia amb comoditat i higiene.

Produeix una agradable sensació després d'afaitar-se.

L'afaitar-se a diari caracteritza al home modern.

PERFUMERIA PARERA
BADALONA

DE LES ARTS

Exposició de projectes arquitectònics PINTURA NETA

ELS ARQUITECTES JOVES

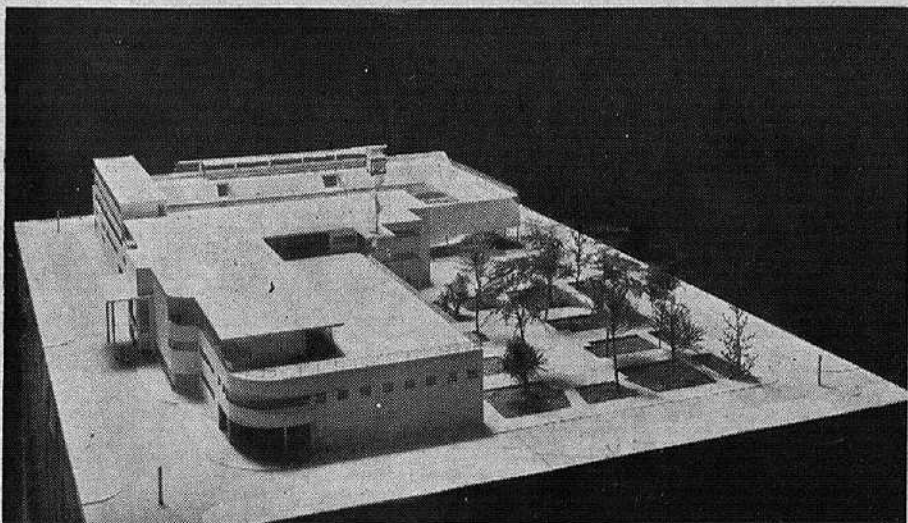
II
L'arquitectura que tenen intenció de practicar els joves arquitectes que exposen a can Dalmat — i que per entendre'ns anomenem Arquitectura nova — presenta dues característiques primordials, de les quals deriven les qualitats més essencials i, també, cal reconèixer, les deficiències més compromeses. Aquestes característiques són: Reacció i Primitivisme.

Aquests dos fenòmens han aparegut diversos vegades en la història de l'art, i en totes les èpoques i latituds; són manifestacions congènites i fatals del fet artístic. Però, el més difícil de trobar, en contemplar

rebralisme i de les inevitables limitacions d'escola, el panorama arquitectònic pot engrandir-se en profunditat i mostrar-nos noves construccions, la valor de les quals iguali la de les millors èpoques.

I si, encara, no tenim el Partenon modern, no portem pressa; és més important, ara com ara, acabar amb l'arquitectura escenogràfica, de la qual, en el nostre país, n'hi ha molta i variada.

Catàleg en mà, comencem a ressenyar l'exposició de projectes arquitectònics admirablement presentats a les Galeries Dalmat.

P. ARMENGOU i F. PERALES. — Club d'esports

el passat panorama artístic, és la simultaneïtat dels dos conceptes esmentats. Podem, per exemple, classificar l'estil Lluís XVI com una reacció del fantasme Lluís XV, però no hi sabem veure cap primitivisme.

Aquesta simultaneïtat potser serà, per al·lú, una de les tantes complicacions de la vida actual, però, ben mirat, és sols qüestió d'un lògica coincidència. Recordem — per aclarir-ho, el procés de la nova arquitectura: Les primeres construccions metàl·liques aparegudes en el segle passat escandalitzaren els esteticistes d'aleshores. La torre Eiffel, entre altres, va sofrir el corresponent blasme; però el ferro podia satisfer altres necessitats més útils que la d'un monumental mirador — necessitats cada dia més apremiantes que els enginyers continuaren solucionant per mitjà de les vulgars construccions metàl·liques — per tant, malgrat la cri-

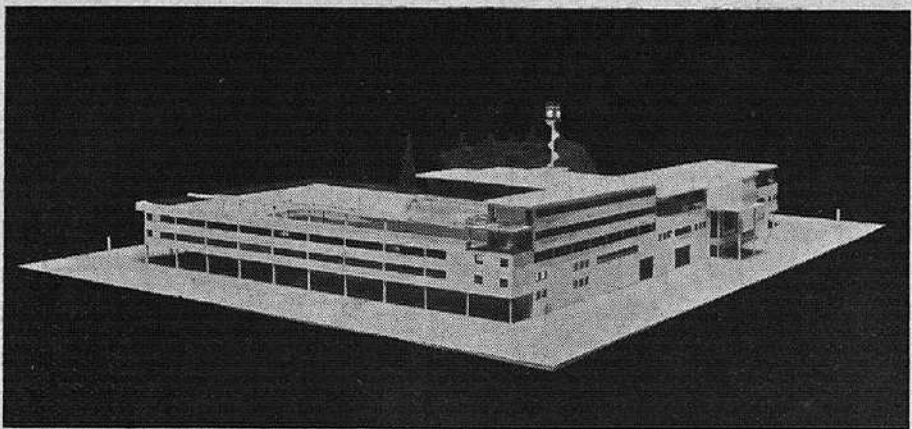
FÀBRICA DE PERFUMS «MYRURGIA», per A. Puig - Gairalt

Els joves arquitectes, en invitar A. Puig-Gairalt, han volgut mostrar un projecte, que actualment es realitza, amb tendències acostades a llur visió.

En l'espai edificat, les diverses necessitats de la fabricació estan admirablement resoltes. L'ordenació de totes les dependències obeeix un pla racional, funció de les successives elaboracions del producte fabricat: des de l'entrada de les primeres matèries a l'última cinta de seda de les etiquetes.

L'exposició arquitectònica és la menys iconoclasta de l'exposició. En la façana del xamfrà, la disposició de les obertures conserva una ponderació emotiva entre els buits i plens, de filiació tradicional.

L'expressió arquitectònica és la menys

P. ARMENGOU i F. PERALES. — Club d'esports

doria de les últimes deixalles romàntiques de l'any trenta, les noves estructures continuaren llur camí. Després vingué el ciment armat, amb grans possibilitats de resolre la construcció econòmica i ràpida, i com que aquests factors són molt importants en la construcció actual, la nova construcció adopta i procura perfeccionar aquesta estructura.

Es natural, doncs, que als començaments d'una nova tècnica correspongui una època de primitivisme. Cal catalogar aquest primitivisme, només, en la part de realització arquitectònica de la nova estructura concreta, la qual, com totes les altres anteriors solucions constructives, ha de passar per un període de recerques emotives i tècniques; puix, per altra banda, l'arquitectura de ciment armat aconsegueix d'una manera vital, les condicions i necessitats de l'hora actual i, evidentment, és la plasmació més adequada de les darreres orientacions estètiques, per bé que no siguin les úniques.

Conjuntament amb aquest primitivisme hi ha també una reacció contra l'aplicació gratuïta d'ornaments tradicionals. Aquesta reacció és d'ordre intel·lectual, motivada pels malaurats resultats d'anteriors fantasies, la darrera de les quals fou el modernisme. Per a expressar, doncs, una reacció iconoclasta, res millor que una estructura de fisonomia austera.

Davant l'arquitectura nova cal situar-nos amb tot respecte i pensar que, malgrat totes les possibles disbauxes d'un còmode ce-

amb el teoritzador de la construcció nova, l'arquitecte Le Corbusier, precisament, d'aquest projecte i totes les modificacions que proposava anaven, naturalment, dirigides a la supressió de l'austeritat motlluratge i de la composició intuitiva del xamfrà. Le Corbusier fou conseqüent amb les disciplines de la seva escola, però — a la meua manera de veure — la façana de la fàbrica «Myrurgia», amb les solucions dibuixades per ell sobre el mateix projecte, resultava inferior.

Entre les coses més reeixides d'aquest projecte, anotaré l'escala principal de la fàbrica i el pati d'entrada de les mercaderies.

PLAÇA DE BRAUS, per R. de Churrucua, F. Fabregas i G. Rodríguez Arias

En aquest projecte, el problema de la visualitat dels espectadors, així com el de la circulació, està molt ben resolt. Les qualitats del ciment armat han estat encertadament aprofitades en la gran volada d'un sostre de les graderies, les quals produïrien un aspecte nou difícil d'assolir amb la construcció tradicional. Llàstima, però, de la fisonomia convencional de les torres; ni l'afuament de les façanes ni llurs coronaments responen a l'austeritat de l'interior.

CLÍNICA, per C. Alsamora i E. Pecourt

Com en tots els projectes exhibits, hi ha una lògica en la distribució de la planta. Però, si en l'arquitectura nova, a més a més de la lògica, ha d'haver-hi la seva sensibilitat (cosa que no en dubto), en aquesta Clínica trobarem petites deficiències. Plàsticament parlant, el pis terminat per l'habitatge reservat a quiròfan — acusat per una motllura inferior —, queda deslligat de la planta baixa. La volada d'un pis superior sense suports, és admissible i fins característica en la construcció de ciment armat, però en el cas que comentem, crec innecessària aquesta accidentació.

En l'arquitectura nova — potser més que en les altres — l'accidentació en els cossos de l'edifici ha d'ésser motivada, puix hi ha el perill de transformar-la — com en algunes cases de Mallet - Stevens — en una construcció de xalet sense motlures.

La façana posterior d'aquesta Clínica la considero superior a l'anterior. Els autors d'aquest projecte han demostrat, per altra banda, tenir una personalitat pròpia, prometedora de grans possibilitats.

MÀRIUS GÍFREDA

Jà fa algun temps que corre entre els nostres crítics i teoritzants, críticistes i teoricastrs, un tòpic que, pel que es veu, amb tot i la seva monstruosa poca-solta, frueix de força predicament, avença una mica més cada dia, i té convinguda — no ens podem imaginar per quines vies de discerniment — bona part de la gent que es preocupa de qüestions estètiques. Es tracta de l'inefable i gloriós *coq-à-l'âne* de la pintura neta, asèptica, esterilitzada, desmicrobitzada, i altres qualificatius per l'estil.

No fa gaire, Màrius Gífreda, des d'aquestes mateixes columnes, amb motiu de l'exposició Mompou i dirigint-se a Sebastià Gasch va al·ludir atinadament i amb tota precisió aquest tòpic, assenyalant, només de passada, la seva absurditat i com és fora de lloc i inoportuna la classificació que amb ell es preten d'establir, i marcant l'única excepció en què es pot emprar el qualificatiu de net en parlar de pintura. Per tant, totes les nostres consideracions no cal dir que no tenen res a veure amb el criteri de Gífreda respecte a la "pintura neta", i si amb l'ús que n'han fet i en fan els heroics avantguardistes, que és el que domina.

Es cosa sobre la qual creiem que val la pena d'insistir per tal de procurar que l'inflament retoricista i l'afany de dir coses ben espantadores per defensar coses més espantadores encara, que ha envaït la nostra crítica d'art — tan joveneta encara! —, s'aturi una mica i no puguin tenir cabuda en ella concepcions tan estrambòtiques — oh, profunditat de la petulància! — i tan insubstancials.

¿Serà molt demanar una mica de sentit comú i com que les paraules vulguin expressar alguna cosa que correspongui a les idees de les quals són representació, ¿Serà molt demanar que hom no involucri d'una manera tan descarada aquelles coses que tenen una valor comuna per a les persones normals?

Pintura neta. ¿Què deuen voler dir els moderníssims esteticistes amb aquesta denominació? Sembla que amb aquest mot hom preten definir alguna cosa de gran puresa, d'una valor exquisida. Però, en veritat, és alguna cosa que surt de la nostra comprensió. Una cosa que ens sembla que s'acosta molt i molt a la xocolata que anunciava aquell digne de fama adroguer de la Barcelona vella: "Res de cacau, res de sucre, res de canyella: Xocolata pura".

I, efectivament, amb les predileccions que ens n'han fet els seus defensors i les obres que hom ens ha mostrat sota tal nom, hem constatat — pobres insensibles! — que és una cosa que està tan lluny de la pintura, neta o bruta, infectada o asèptica; i de la pintura, senzillament, com ho hauria estat de la xocolata allò que hom hagués produït seguint la recepta de l'anunci d'aquell bon adroguer.

La netedat, la desmicrobització, etc., d'aquesta pretesa pintura — i amb això sí que estariem completament d'acord amb els seus enutismats panegiristes —, sembla que és precisament l'absència completa i absoluta de totes aquelles condicions i qualitats que fan que una obra plàstica de dues dimensions sigui pintura i no qualsevol altra cosa. La "pintura neta" seria — segons es veu — la pintura *despicturitzada* — perdonen la paraula —, és a dir: un contrasentit, una tarabonada o una nicleusa.

Si no fos que ja sabem que no en treuríem res, gosaríem proposar que hom s'estalviés d'usar noms que tenen un sentit i una significació, per denominar coses que no tenen res a veure amb tal sentit ni amb tal significació; que hom cerqués un nom nou, ben nou, ben sonor i ben significatiu, per aquesta cosa tan pura que, ara per ara, encara no en té. I si no pot ésser, si de la pintura que no és tal hom n'ha de dir pintura i amb l'afegit de neta a sobre, nosaltres ens quedarem ben resignats amb l'altra, amb la que nosaltres creiem que és pintura, amb tots els qualificatius més infecciosos que hom vulgui penjar-li.

I posats a triar, regalarem a qui li plagui to'a la pintura genial, suprasensible i exquisida, neta, pura i esterrejada, però que no té res de comú amb l'art a què vol pertànyer, totes les valors del qual, essencials i accidentals, en són ben lluny, i en la qual no hi ha res absolutament que pugui interessar-nos, i ens quedarem amb tota la brutícia i tota la podridura de l'altra, la que porta al damunt tots els mlerobis que hi posen la intel·ligència, el sentiment i la humanitat de l'artista.

JOAN CORTES I VIDAL

El mirall d'en Gris

Ara que la bona pintura cubista dels primers temps ja comença a tenir aquell punt de ranci, potser serà avinent que us transcrivim una anècdota de la primera època del cubisme.

Ja recordareu que la primera exhibició pública d'aquest famós cubisme, fou aquella també famosa exposició inaugurada a les deu de la nit en un local de la no menys famosa *rue La Boétie*. Doncs bé, entre els assistents a l'acte inaugural d'aquesta exposició històrica hi havia En Pere Inglada.

Inglada contemplava una tela d'En Gris, en la qual hi havia, entre altres coses pintades, una etiqueta de paper autèntica enganxada en una ampolla i un tros de mirall veritable. I, naturalment, va demanar-li a En Gris el motiu d'aquestes aplicacions:

— Veuràs! — va contestar-li el pintor-teoritzador — representar una etiqueta d'ampolla, no té cap importància i per això n'enganyo un retall autèntic. A més a més, jo tenia necessitat que en aquesta tela hi hagués un mirall. Si hagués pintat un mirall, hauria, també, de pintar el que reflecteix, per tant no pintaria un mirall.

Com més novelles llegeixo més m'adono que estic destinada a ser una dona incompresa.

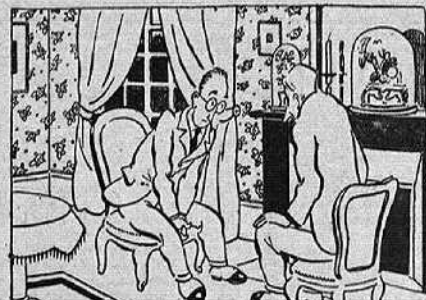
(The Humorist.)

— Una cullerada després de menjar. Entès?

— Sí, però qui em proporcionarà el menjar?

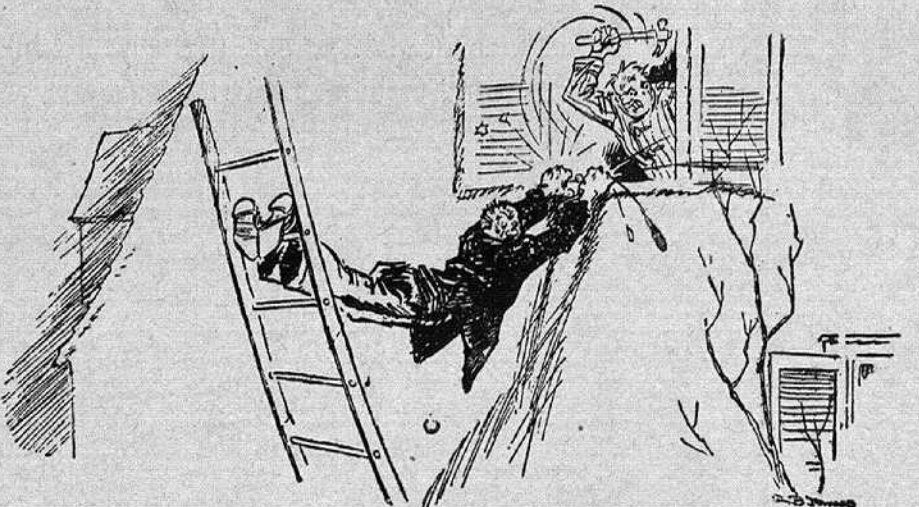
(Le Rire.)

— Estic desconsolat de saber que heu enterrat el vostre oncle!

— Què podem fer-hi... si era mort!

(Le Rire.)

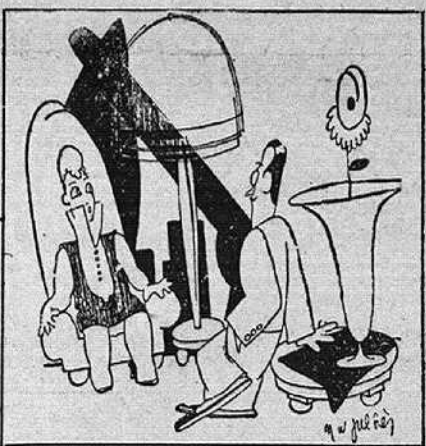
El lladre. — Auxili! Quina pega! No es troba mai un policia quan fa més falta!

(Judge.)

— No riguis així, dona, que em penso que és un drama...

(Le Rire.)

— I corrent a unes velocitats tan grans, què passaria si perdéssiu una roda?

— Oh! en portem sempre una de recanvi.

(Ric et Rac.)

Feu fer els vostres gravats en la UNIÓ DE FOTOGRAVADORS

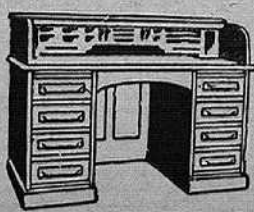
CORTS, 481 : Telèfon 33421

VIATGES MARSANS, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers
Passatges marítims i aèris - Viatges a "Forfait"
Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

Informes i Pressupostos gratis

AGUSTÍ ALTABA

MOBLES PER OFICINES

29, TALLERS, 29

Telèfon 17445

MOBILIARI D'ART BUSQUETS

Decorador, mestre ebenista i tapisser. Objectes d'art i de fantasia per a obsequis. Sales d'Exposicions de Belles Arts.

Passeig de Gràcia, 36. Telèfon 16285
BARCELONA

STUDEBAKER

STEVENSON, ROMAGOSA I C.A

València, 295

Afaiti's higiènicament

Afaiti's de pressa

Afaiti's bé

Com?

Usant la PASTA NIX

S'afaitarà ràpidament, agradablement, perfectament.

No li quedarà la cara irritada, no hi sentirà cremor o irritació després d'afaitar-se.

Eliminarà el sabó, la brotxa, els potets i tots els altres objectes tan exposats a cultivar microbis.

Demani-ho en perfumeries, drogueries, etc., al preu de 2'50 pessetes tub.

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vostè pateix d'Albuminúria, Litiasis úrica (mal de pedra), Bronquitis parenquimatosa, Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn amb ampolles de litre i de mig litre i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, V. SALMERÓN, 133

Societat Espanyola de Carburs Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Telegr.: "CARBUROS"Mallorca, 234
BARCELONA

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI, Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 %, DE PURESA, Fàbriques a Barcelona i València :: ACETILÈN DISOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid i València :: FERRO MANGANESI i FERRO-SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i pessets seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANÒMETRES i materials d'aportació per la SOLDADURA AUTÒGENA

Pressupostos, estudis, consultes i assaigs, gratis

MOBILIARI EN GENERAL

ESPECIALITAT EN EL DE DESPATX

Instal·lacions completes
d'Establiments, Despatxos i Habitacions
PRESSUPOSTOS I PROJECTES A SOL·LICITUD

Exposició i venda

Corts Catalanes, 532. Telèfon 34342

Altes, baixes i traspassos de contribució

Totes les diligències i
conflictes amb Hisenda

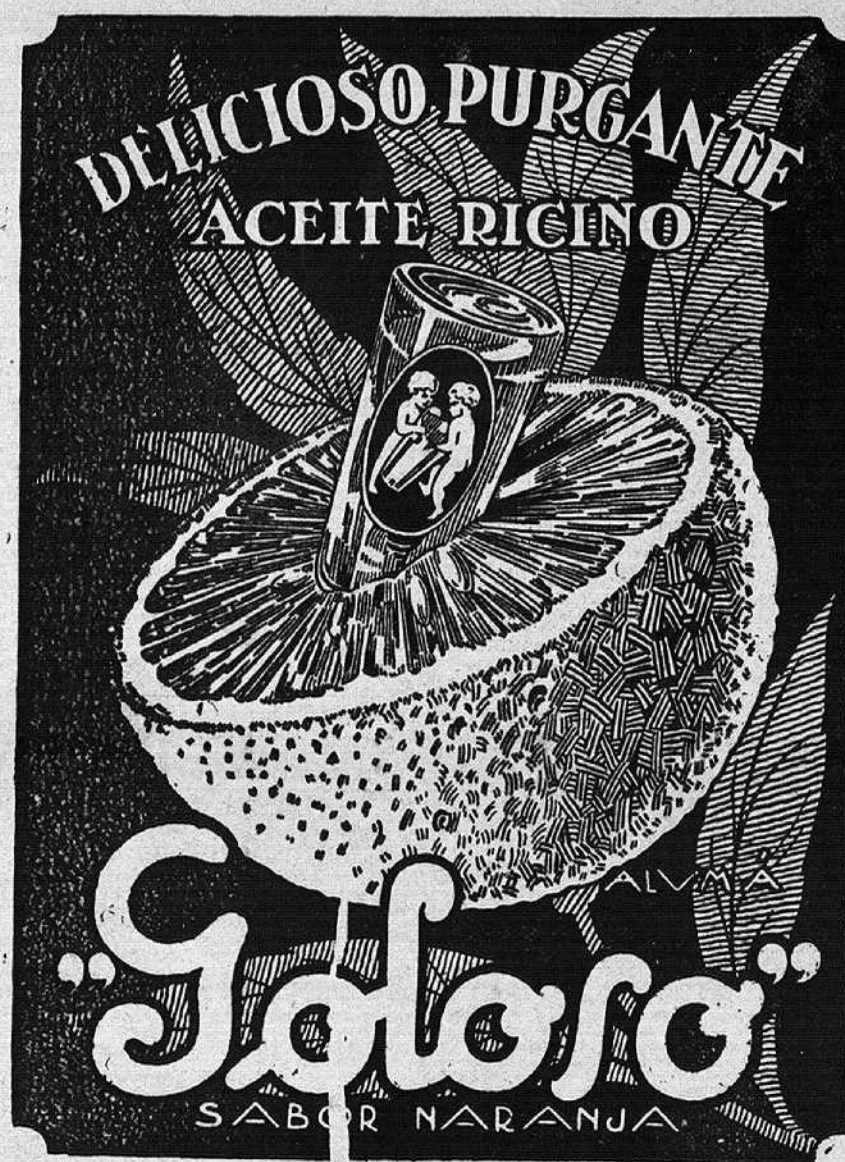
Diputació
i Ajuntaments

AFISA

Director

CARLES OSSORIO

Laietana, 18, pral., B

"ORTOPEDIA MODERNA"

Fill de B. CARCASONA

Taller i despatx: ESCUDELLERS BLANCS, 8. - Telèfon 10916

Braguers Reguladors
per a retenció absoluta de la trencadura.—Faixes de totes menes
Faixa-cotilla abdominal.—Models moderns

Cotilles Ortopèdiques
per a guarir o corregir les desviacions de l'esquena
Més de cinquanta anys de pràctica són la millor garantia

"BABY-LAX"

El millor
Laxant-Purgant

EXPOSICIÓ INTERNACIONAL DE BARCELONA

AVÍS

★ Amb el fi de facilitar amb la deguda anticipació als senyors expositors els seus passes permanents per a l'Exposició, se'ls prega que passin per les oficines del carrer de Lleida, n.º 2, on se'ls facilitarà l'imprès corresponent a aquest objecte.

Barcelona, 21 d'abril de 1929.

LA DIRECCIÓ